

נפש גחלים תלהט

גליון 8 ראה מברכים אלול

ניצוצות ממשנת הגאון הצדיק ר' ישראל אליהו זינצוויץ זצוק"ל

דבר המערכת

ההכנה לחודש האיתנים היתה ניכרת מאוד אצל רבינו זצ"ל. וכדרכו הלביש רזי רזין, עומק עבודת הנפש במאמרים פשוטים. נביא כאן יסודות עבודת האלול. ובגליונות הבאים נשתדל להכנס יותר לפנימויות תקופה זו. במסגרת מובאת קבלה שהיה רבינו ממליץ עליה תדיר. והוספנו מבט עמוק יותר על קבלה "פשוטה" זו.

בסדרת מאמרי "עקבתא דמשיחא" מובאים עיקרי המאמרים מהספר "נפשו גחלים תלהט" שיצא בעודו והדרכתו [הערה נחוצה. בגוף הספר מובא מקור לכל דבר. ציון הפרקים במאמר הם פרקי הספר עצמו ולא לפי המאמרים המובאים במסגרת זו]. לשואלים ניתן להשיג את הספר בחנויות הספרים.

נקוה שיהיו הדברים לתועלת ונשאב מהם אמונה טהורה ותמימה לצפות וליחל רק לישועת ה' מתוך התורה והעבודה. ולא ללכת שבי אחר מבט העיניים שאינו מבחין אלא בחיצוניות הדברים.

אנו מודים לאלו שטורחים להעביר את העלונים לציבור רחב יותר שיכול לקבל מהדברים תועלת [בדפוס ובמסירת המייל]. ושטוחה בזה מכל מי שקיבל תועלת להמשיך להעביר את הדברים הלאה ואדרבה נשמח על כך מאוד להרבות הפצת תורת רבינו זצוק"ל. נשמח לקבל הערות והארות.

המערכת

א - ל - ו - ל - ל !!!

הגישה המעשית לעבודת ימי האלול ועיני ישראל ח"א

יש אצל בני תורה ב' גישות בימי אלול, יש מי ששש ושמח לקראת הימים הנוראים, ויש שימים אלו מעיקים לו.

זה שמעיק לו סימן הוא שיש לו נטיה של "שרירות" בלב, המצפון מעיק לו, והוא מרגיש שנכנס לבית האסורים, שאינו יכול לעשות כרצונו. ואלו ששמחים כי מרגישים שהגיעו ימים של גן עדן התחתון [א.ה. עיין דעת חכמה ומוסר ח"ב לר' ירוחם ממיר עמ' רכ"ט ורל"ג], ימים בהם אפשר לצאת מהרפש, נכנסים למרחץ ולא רק שוטפים הרפש, אלא נותנים שם בשמים ויוצאים עם ריחות טובים, זה גיוואלד! ימים אלו הם ימי ניקוי. א' מגדולי הדורות סיפר על מנקה שהיה מנקה את העיר, ושאלוהו מה הרויח הרי למחרת הכל יתלכלך שוב, והשיב בפקחות שכדאי לנקות יום יום, שאם לא כן יצטבר לכלוך שכבר לא יוכלו לנקות. זוהי עבודת ניקוי שהאדם צריך לעשות בנפשו בכל יום ויום, ובפרט בארבעים ימים אלו.

בדרך כלל גם אם האדם נכנס לאוירה טובה באלול ועובר את יום הדין ואף שלפעמים לא מגיע לנקודה הראויה ואח"כ מעמיא ואזיל, מ"מ הרויח שלא יתקבץ לכלוך על גבי לכלוך, עד שאח"כ לא יוכל לנקות. ה"גערת חכם", הרעמים שצועקים עלינו משמים בימים אלו, זהו החסד הכי גדול, ליישר עקמומית שבלב.

חוששים מקבלות

אחד הפחים שנופלים בהם, זה היאוש שעדיף שלא לקבל על עצמו קבלות .... הרי בלאו הכי אנו לא עומדים בקבלות, א"כ עדיף לא לקבל ...

אך אין זה כן, יש בהגרא ז"ל באדר"א פ' ראה על הפסוק "ראה אנכי נותן לפניכם היום", מהו "היום". זהו א' מהחסדים שאפי' נפל בחטא ונתלכלך בבזך הקב"ה נותן לו מחדש כח של בחירה "היום", מה שארבעים ר"ה עבר עליו ולא הצליח זה לא סיבה, יש כל יום וכל ר"ה כח וסייעתא לבחירה חדשה, האדם צריך להאמין בזה שיש לו כח בחירה מחדש רק שיש לו נסיון יותר גדול, כי יש לו יותר בזך, אך מקבל כח בחירה לפי מה שהוא, שאם יעמוד בזה יוכל לצאת מן הבזך לגמרי.

יש לנו דברים מחז"ל שהם עיקר "המפתח" לגשת לכל עבודת ימי האלול. במדרש (שיר השירים רבה פ"ה) אמר הקב"ה לישראל פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח שאפי' עגלות וקרונות נכנסים בו, והיינו שמי שזוכה לפתוח פתחו של מחט זוכה לסייעתא דשמיא נוראה שלא מן המידה. מי שמעיין בפנקס הקבלות להסבא מקעלם ז"ל רואה שכל הקבלות "שוליים", לכאורה לא בחזית, לא מוזכר שם קבלות על חטאים. ננסה לעמוד על טיבן.

שינוי השם

בגמ' ר"ה (ט"ז ב') א"ר יצחק ד' דברים מקרעין גזר דינו של אדם ואלו הן צדקה צעקה שינוי השם ושינוי מעשה, וברמב"ם פ"ב מהל' תשובה ה"ד ביאר מהו שינוי השם שמתרחק הרבה מן הדבר שחטא בו ומשנה שמו, כלומר אני אחר איני אותו האיש שעשה אותן המעשים עכ"ל. מה פי' הדברים הללו שמשנה שמו באופן שהוא איש אחר.

יש ב' גישות בעבודת התשובה, יש גישה לתת תרופה לכל מחלה ומחלה, ויש לפעמים תרופה כללית לכללות המחלה. אמנם לא יעקר לגמרי אך יש כאן תרופה. לעניננו אדם שמשנה את השקפת החיים שלו לטובה זה לא שיפור בנקודה מסויימת, זה שיפור ברמת החיים שמגביה האדם את עצמו, ובמצב זה אינו יכול לעשות את מה שעשה במצבו הקודם. זהו שינוי השם. יש לפעמים דברים קטנים שבנ"א דורסים עליהם ממש, ואעפ"כ זה יכול לשנות את האדם מן הקצה אל הקצה ממש, אם היה מתרכז בהם. כל אחד צריך למצוא לעצמו את הנקודה שיכולה לשנות אותו.

יסוד ה"קבלות"

מי שפיקח בכוחות הנפש יכול להבין את מהות הקבלות שהיו בבית מדרשו של הסבא מקלם, הכל מיוסד על דרכו של הגרי"ס ז"ל והסבא פיתח זאת. אף שנראה שם הכל כדברים "שוליים", למשל, לכווין כל השנה בברכה הראשונה של שמו"ע - זה פרט אחד משו"ע גדול, רק ההתרכזות בברכה זו למשך שנה תשנה אותו, וזוהי פרישה כללית מכללות של החטאים, זה מה שהגרי"ס ז"ל לימד.

ובאמת אחרי התבוננות זה נורא נוראות, רואים שע"י הקבלות הללו הם שינו את אופן החיים והכניסו עצמם לרקע אחר.

מה שאין הקבלות מחזיקות

מה שהקבלות בדרך כלל אינם מחזיקות, כי קבלות זה להשתנות, ולזה צריך מעמיד לכל היסוד החדש, צריך מעמיד שיחזיק ויקיים את ההשתנות, ולזה צריך למצוא כל אחד דברים קטנים שיכניסו את האדם לרקע אחר ולאווירה אחרת, וזה "מעמיד" [ונותן יציבות לאדם] כי האדם נכנס לרקע אחר, וזה הענין של "כחודו של מחט", אי"ז כחודו של מחט בשעה, שכשמוציאים המחט נסגר הפתח, רק כחודו של מחט "בברזל", בקעלם קראו לזה שיחשב "בר סמכא" על אותו פתח.

הזמנות לשנוי מהות אופי האדם

אחז"ל ג' ספרים נפתחים בר"ה וכו', בינוניים תלויים ועומדים, זכו נחתמו לחיים כ"ה בבבלי, אך בירושלמי וכ"ה ברמב"ם אם עשו תשובה נחתמים לחיים, ובפ"י ר"ח מפרש כן גם בבבלי דזכו ועשו תשובה נחתמים לחיים.

ומבואר שדווקא תשובה מועילה לשנות הכף. וידועה הקושיא, שיוסיף זכות ומצוה אחת וכו', ולהנ"ל, מיושב שצריך דווקא "תשובה", אך צ"ב ענינו.

והביאור, שבעצם בר"ה צריך להיות הפסק דין, וכמו שיש גז"ד לצדיקים ולרשעים כבר בר"ה, כן צריך להיות גם לבינוני, דיש גז"ד גם לבינוני כפי מה שהוא, רק מן השמים נתנו לו תלייה ואפשרות "להשתנות" וההשתנות הוא דווקא ע"י תשובה. ובחיבור התשובה להמאירי [עמ' 247] הביא בשם ר' אברהם דענין צדיקים ובינוניים אינו מדובר דווקא על משקל העוונות, אלא על **האופי של האדם**, צדיק גמור הוא אדם שמייקר את זמנו וכוחותיו ונותן את זמנו לעבודת ד' שמכיר חובתו למסור את כולו לרשות הבורא, רק שנכשל. רשע היינו טיפוס של הפקר. ובינוני, זה אחד שרוכב על ב' הצדדים, יש לו רצונות טובות, אך יש לו גם רצונות אחרות, והיצה"ר סוער עליו ומכשילו, - מלשון סערה [בלבול], ונותנים לו עשרה ימים של מבחן של יכולת "להשתנות", וזהו ענין "עשו תשובה", **מדובר על "שינוי מהותי" כדי לצאת מגדר בינוני**.

ועיקר הדרך להשתנות שינוי מהותי הוא למצוא נקודה שתשנה ותכניס אותו לרקע אחר, ואז יכול להגיע גם לחרטה וכו', כי הוסר אצלו מקצת מהטמטום ע"י שנכנס לרקע אחר.

מודים אנחנו לך

א.ה רבינו היה מרבה להמליץ על קבלה של כונה בברכת "מודים". נעתיק כאן ביאור התועלת שבקבלה זו. ובקטע השני ביאור עמוק יותר מהספר בסוד ישרים - וישלח תשנ"ו. כך היתה דרכו של רבינו להצפין עומקים גדולים [בפשטות ממש]

ישנם דברים קטנים שבנ"א דורסים עליהם ממש, ואעפ"כ זה יכול לשנות את האדם מן הקצה אל הקצה ממש, אם היה מתרכז בהם, למשל יש לאדם הרגשת "חזקת חי" כך הוא רובא דרובא וכו', ובכל תחומי החיים מרגיש כך ... ב"ה הוא מסודר בפרנסה, קצת יתרה, לא נורא, לרפואה יש קופ"ח וכו' ... זה לא כך, זה הורס הכל, וזה קובר את האדם חי ממש. לדוגמא אם אדם היה מתרכז ב"מודים" בשמו"ע ג"פ ביום במה שכתוב שם יחיה באוירה ורקע אחר, אנו אומרים "על חיינו המסורים בידך", אם נתבונן מונח כאן ב' נקודות, א. אני לא בעלים על החיים, זה לא בידי. ב. ברשות מי כן - "בידך", האדם כלל לא ברשות עצמו, וזה נותן תמונה לאדם שאינו בעלים, וממילא מחוייב לציית למי שהוא ברשותו. האדם קם בבוקר אינו מבין כ"כ מה ההודאה של "אלוקי נשמה", האדם בונה במה לעצמו, מרגיש שהוא כולו ברשות עצמו, ומכאן הכניסה והפתח לחטא, וכל הנפילות של האדם נובעים מזה, דאם הוא בעלים יכול לחטוא.

"ועל ניסיך שבכל יום עמנו". בכל יום אנו מוקפים ניסים הא כיצד, אדם עובר ברחוב ומגיע בשלום לביתו, הכל פשוט, מי יודע שמא היה עליו קטרוג בשמים והיה ראוי לידרס וניצל, [אין בעל הנס מכיר בניסו], זה נקרא על "ניסך שבכל יום עמנו", ולא די בכך אלא "ועל נפלאותיך וטובותיך", פלאות ממש, זה משנה את כל המבט על החיים, מי "שחי" בתוך רקע זה, כל השקפת החיים שלו משתנה.

* * *

רגילין לפרש את מאמרו של נחום איש גמזו "כל דעביד רחמנא לטב עביד" שהחידוש הוא בסיפא - "לטב עביד". אבל הנכון בזה הוא שעיקר חידושו הוא ברישא - "דעבד רחמנא". נסביר. מי שמכיר בזולת שרצונו להטיב לו ומכיר את הטובות שעושה לו אז בטבע הנפש לסמוך עליו במה שעושה בשבילו. וכפי ערך והיקף הטובות וההכרה בערך זה נפקעת מהמקבל אפשרות החשדנות במיטיב, "אולי בעובדה זו אינו מכוין לטובתו". ומקום החשדנות הוא כשעושה לו דבר שתפיסת המקבל היא שיש כאן היפך מטובה. כאן היה חידושו של נחום איש גמזו. היה לו היקף כ"כ גדול בהכרת טובתו של השי"ת אליו בעוצמה כזו שברור מעל כל ספק שרק בטובתו לבד מעונין השי"ת - "דעבד רחמנא". ואז בהפקעת כל אפשרות לחשדנות ממילא יצא ממנו המימרא שבסיפא - "לטב עביד". **בעומק הנפש יש הכרה אמיתית בהיקף ועוצמת טובות הקב"ה עם האדם עד שמופקע משום חשדנות, וממילא הרי אין אפשרות למקרה החיצוני לשנות עמדתו בעבודת השי"ת, כי לא השתנה היחס אליו מלמעלה במקרה זו. והוא על דרך מה ירושלמי מחזיקנא טיבותא לרישא כד מטא למודים כרע מגרמיה ע"כ. היינו שבעומק הנפש יש הכרה ברורה בטובות המקום (זהו כל תוכן ברכת מודים) עד שכל כולו מלא הודאה אליו. באהבה זו נמצאת רצון פשוט לעשות נחת רוח והטבה אליו ית"ש בפשיטות. וכמים הפנים אל הפנים הוא.**

עקבתא דמשיחא – שורש שלטון הערב רב [פרקים מתוך הספר "נפשו גחלים תלהט" - פרק ג']

[בפרק הקודם עמדנו על שורשי הרע שבבריאה. וכיצד באים לידי בטוי בכחות הנפש ובאומות העולם]

אופן הכנת בית יעקב לפגישה עם עשו

גילו לנו חז"ל שאחד משורשי תקופתינו ב"מעשה אבות" נעוץ בפגישה האחרונה שהיתה ליעקב אבינו עם עשו בבואו בחזרה לארץ ישראל. כהקדמה לפגישה זו מתארת התורה הקדושה שיעקב חילק אז את משפחתו באופן זה, "וישם את השפחות וילדיהן ראשונה, ואת לאה וילדיה אחר כך, ואת יוסף ואת רחל אחרונים". וחז"ל הקדושים גילו שיש כאן רמז כיצד תיראה צורת עם ישראל בסוף גלות אדום וכפי שפירש זה הגר"א ז"ל.

מה שכתוב שבראש העם עמדו השפחות, מרמז שהעומדים בראש העם יהיו אנשים פחותים כמו השפחות, היינו הערב רב. ולמרות שבני השפחות ודאי היו צדיקים רק בבטוי "שפחות" נרמזו שבעתיד יעמדו בראש העם אנשים שהם בבחינת שפחות. אחריהם יעמדו עמי הארץ הטובים והם יגררו אחרי המנהיגים הנ"ל ולבסוף יעמדו יוסף ורחל שהם עיקר הבית של יעקב, ללמד שהחשובים ביותר בעם, היינו הת"ח, הם אשר יעמדו בסוף ויהיו בשפל המדרגה. וכן נבאו חז"ל במשנה בסוף מסכת סוטה "חכמת סופרים תסרך".

ויש להתבונן היטב בחידוש הנורא שבדברים אלו.

במאתיים השנים האחרונות הורגלנו למציאות בו ה"מנהיגים" רחוקים מתורה ואילו הממשיכים את צורת החיים המקורית של עם ישראל הם המושפלים ביותר, צריך להבין הפלא הגדול שבמחזה זה וביותר בדבורים אלו של חז"ל ושל הגר"א. שהרי עד זמנו של הגר"א, במשך מאות שנות הגלות לא היה נראה מעולם שתיתכן צורת קיום של כלל ישראל אשר בה חכמיה יעמדו בסוף העם. במשך כל ימי עם עולם היתה הנהגתם של חכמי ישראל לדבר פשוט, והתאפשרה בניסי ניסים כפי שיעידו מאות השו"תים שנכתבו במשך כל הדורות ובהם מפורט היטב כיצד רק חכמי ישראל הם אשר הכריעו בכל שטחי החיים ממש.

והפלא הגדול שלמרות שהיינו מוקפים בשבעים זאבים המבקשים להשמיד ולמחוק כל זכר לאומה זו, נתנו אפשרות לשלטון זה ותמיד רק חכמי ישראל הם אשר יצגו את העם לפני מנהיגי העולם, ובשל כך, דהיינו בזכות שנציגי העם היו המובחרים והמעולים שבו [כידוע מספרי התולדות על צדקותם וחסידותם של רועי ישראל בכל תפוצות ישראל], זכו למציאת חן ופעם אחר פעם במידותיהם הטרומיות, בפקחותם הנפלאה, ומלווים בסיעתא דשמיא פלאית זכו לעצור גזירות וכך שרד העם. ואותם שרחקו מדרכי התורה הורחקו בשאט נפש מתוך הציבור, וכפי שמורה ההלכה.

פשוט אם כן שלא היה שייך להעלות על הדעת שום שלטון אחר על העם, ובוודאי לא של אלו שנדונו בזמנים כתקונם לנידוי והרחקה. ולכן מה רב הפלא שנתנבאו שתבוא תקופה בה יהיה להיפך.

ואף הדרך בה התהפך המצב בלתי מובנת. כיצד מיעוט שעפ"י ההלכה הוא דחוי לגמרי מהציבור, לאט לאט השתלט על רוב חלקיו. ולמרות שעשו זה בבחירתם הרעה ועל כך ידונו, אבל מתגלה לעינינו המהלך האלקי של הגלות האחרונה בהחלט וכפי שנראה בס"ד.

התקימות קללת הנחש "אתה תשופנו עקב" בג' שלבים

אם אמרנו שיש כאן מהלך אלקי עמוק אשר הוא חלק מתהליך הגאולה האחרונה צריך להכנס פנימה ולהבין שורשו עד כמה שמתאפשר. וכאן נראה עוד מדברי הגר"א בכתביו אשר האיר עינינו בהבנת עומק המחזה הנ"ל.

השלב בו אנו נמצאים הוא האחרון בתהליך שהתחיל מחורבן הבית.

הגר"א ז"ל מתאר את השלבים שקדמו למצבנו. תהליך הגלות מקביל לתהליך רקבון המת. כידוע שלמת יש טומאה. וככל ששודה יותר במקום קבורתו מתפורר ונעלם. במקביל מתמעטת דרגת טומאתו כפי אבוד דרגות חיותו. המת עובר כמה שלבים עד שנעשה לתרווד רקב, היינו אבק דק.

שלב א'. תחילת תהליך רקבון הגוף הוא על ידי הרימה שאוכלת בבשר מבלי אפשרות לגוף להתחמק מכך. כך הוא השלב הראשון של הגלות בו יצאו עם ישראל לחו"ל, לבין האומות אשר אכלו מבשרנו מבלי אפשרות להנצל מידם ממש כמו הרימה האוכלת את הבשר. אך גם אז עדיין היתה חיות [המקבילה לטומאת המת כשעודו עצמות ובשר אף שנאכל על ידי הרימה] כאשר היו חבורות של לומדי תורה ושיבות. שהם החיות של כלל ישראל כידוע מדברי הכוזרי "אין אומתנו אלא בתורה".

שלב ב'. אחרי שכל בשרו נרקב ונשארו רק עצמות. עצמות אלו בלי בשר המקשר ביניהם מתפוררות לכל עבר. זה מקביל לשלב שאחרי סגירת הישיבות בבבל [עד סוף תקופת הגאונים]. עדיין נשארו התלמידי חכמים שהם העצמות של העם, היינו שמעמידים אותו. אלא שהם מפוררים לכל קצוות תבל, אבל סוף סוף הם קיימים.

שלב ג'. כאשר גם העצמות נרקבות, ונעשות עפר. המקביל לכך הוא שהתלמידי חכמים נעשו לבחינת עפר, ולכן מתמעטת השגתם בתורה מאוד. מצב זה הוא אמנם שיא הירידה האפשרית אך דווקא ממצב זה יש תקווה לתחית המתים. וכמו שאמר הנביא "התנערי מעפר קומי", כלומר תחית המתים תצמח דווקא ממצב בו נהיה כעפר.

הגר"א העיד על דורו שכבר הגיע לשלב השלישי, ולכן מסיים דבריו שם ש"מעטה אנו מקווים לתחית המתים". ואכן היתה אז אפשרות להגיע לכך. ואף שאינו מעניינו נכנס באות הבאה לבאר ענין זה ואחר כן נשוב לבאר קשר שפלות הת"ח לבין התעצמות שלטון הערב רב.

אפשרות הקימה מתוך העפר בשנת ת"ר

כבר התפרסמו דברי הזוהר הקדוש שבשנת ת"ר [1839 למנינם] יתפתחו מבוועי החכמה העליונה. נסביר את הדברים. המדובר בזוהר הוא בטוי לאפשרות של תחית המתים. הגר"א ז"ל העיד כאמור שהגוף של כנסת ישראל הגיע לרקבון הגמור. השלב שאחרי רקבון זה הוא רק תחית המתים. תהליך תחית המתים זהה לחלוטין למהלך בריאת האדם. בבריאת האדם נאמר "ויפח באפיו נשמת חיים", נפיחה זו היא שהעניקה לאדם את החיים. כך גם בתחית המתים מצפה העפר לנפיחה חדשה של רוח מלמעלה. אבל צריך לדעת מהי אותה "נשמת חיים" שתעניק את החיים החדשים. על יצירת האדם אנו מברכים אשר יצר את האדם בחכמה וכו'. כלומר האדם מורכב מגוף וחכמה. שלוב שניהם הוא הנקרא אדם.

כעת נבין עומק מה שבשנת ת"ר נפתחו שערי חכמה. היינו שנפתחו השערים העליונים להשפיע את החכמה אשר צריכה לבנות מחדש את כנסת ישראל הנקראת "אדם". להחיות את העפר ע"י "החכמה". זוהי תחית המתים שציפה לה הגר"א ז"ל. ואכן בזמנו של הגר"א ז"ל התחילה להתנוצץ תקופה חדשה. מלכי האומות התחילו להקל את עול שעבוד ולתת זכויות ליהודים כשאר אזרחי המדינה. אלו היו סימנים לאפשרות סיום עול הגלות. אחרי מאות שנים של רדיפות שמדות הרג וחורבן, ההשגחה העליונה החלה להראות פנים שוחקות.

אבל "שחוק" זה היה לרועץ. במקום לנצל העת רצון להתכונן לגאולה הנראית, התחילו פריצי עמנו להרים ראש. אז התחילה ההשכלה הארורה. הקלת עול הגלות הביאה להתקרבות לגויים ולתרבותם. ראשי ההשכלה פרשו לגמרי מדת ישראל ודבקו באלילי נכר. והתחילו לפתח שיטה של כפירה ומינות והשפיעו ברשעותם על רבבות מישראל. השכלה זו עברה כמה שינויים חיצוניים אבל היא השורש ממנו התפתח שלטון הערב רב בדורנו.

סיבת הדבר שבכל שלב בו יש אפשרות לבנות את הקדושה, צד הרע מקטרג ומבקש "לחטוף" את ההודמנות ולהטות אותה לצידו להפך את אפשרות הגאולה [עיין בסוד ישרים מאמרי שנת תש"ס עמ' ר"ד דבשנת תרפ"ב דברו אומות העולם על התרת יהודים לחזור לארץ ישראל וליסד שם בית יהודי תחת שלטון העמים [ככורש] והחפץ חיים אמר אז שהוא פקידה מהשמים ואם היינו מטיבים מעשינו ומתעוררים בתשובה היתה אפשרות בזה להתפתח לקיבוץ ובנין בציבור להגיע למעלת ה"אתה בחרתנו", וכשלא זכינו ולקחו רשעי העם הבעלות תחת ידם עיין שם מה שהתפתח בתוצאה מכך דברים נוראים... וזו דוגמא נוספת ללקיחת השפע מצד הרע והתוצאות הקשות שנוולו מכך להעמקת הגלות. זה עומק הענין שדווקא אז במקום שתתפשט החכמה שנפתחה מלמעלה התחילה להתפשט המינות. הברכה נהפכה לקללה. היה זה תהליך של כמה מאות שנים אך בסופו כח התחיה של עם ישראל שהיה אמור לבוא אז, התהפך לסיבת המיתה והאבדון של הציבור רח"ל לפני שבעים שנה כידוע.

ערך העבודה תלויה בכל דור ודור

יש מחלה נוספת בציבור, שהאדם לא יודע למדוד את הצלחת החיים שלו, ומודד עצמו לפי קטנות שכלו, לפי הרקע של הסביבה "שהם" מצליחים יותר, מבינים יותר את הסוגיא, היה לו יום קשה, הוא התהלך בביהמ"ד בלא להבין מה שקורה בסוגיא כלל... והם פלפלו... וכו', וזה הכל לפי שנוטה מקו האמת, מן המבט האמיתי, של "לפיכך נברא האדם יחידי" וכו', אך לו יצוייר שהיה מודד עצמו בביהמ"ד לבד, מקום שאין רבים כלל, הרי בסוף היום היה צריך להיות מאושר, "טוב אחד בצער ממאה שלא בצער", וכי דבר קטן הוא להתייגע על סוגיא. בפ' שלח יש ע"ז מילה חריפה שהמרגלים רצו לשבור את רוח הציבור, מה אמרו, "שהם היו כענקים", ונהי בעינינו כחגבים", וכי כך צריך להיות המדידה של חגב מול ענק גשמי, הרי לתורה יש מדידה אחרת משלה. פעם כבישת כעס שוה הרבה יותר, "טוב ארך אפיים מגיבור ומושל ברוחו מלוכד עיר" (משלי ט"ז ל"ב), המדידה הנכונה היא רק אם עשיתי רצון השי"ת ביום זה, ואם הגיע בקושי וצער אדרבה! אם בקלות אולי פחות, וידוע מה שהאריז"ל אמר לר' חיים ויטאל שבדורות הללו שהדור כ"כ שפל כל מעשה קטן והתגברות על היצר שקול לאין ערוך פי כמה מדורות קודמים [א.ה. הבאנו דבריו בגליון 1], שהגדלות נמדדת לפי ערך הדור וצריך לדעת שאם בדור של האריז"ל דור של גן עדן, קראו לעצמם דור שפל, אצלינו ברור כשמש שהוא דור שפל ממש, ויש הרבה דברים המוניים שנכנסים לנפשנו, ולכל מעשה ומעשה המבט בשמים אחרת, לא שהוצאת פירות משדה זיבורית, רק עידית שבעידית. א"כ כשהאדם משנה ההשקפה שלו, אם עובד על נקודה ומתייגע ע"ז ומתרגל בזה וקונה אותה, זה ממש יציאה מאפילה לאורה [עיני ישראל שם]

העלון יוצא ללא מטרת רווח וניתנת רשות ליצמז למטרת זכוי הרבים בלבד.

לתרומות וזניצחות, חוספת מנוים, הצעות וזערות יש לפנות בטל: 02-9921392

או בדוא"ל SHNEIDERAV1@GMAIL.COM

